

DE VERVLOGEN HELFT

Brit Bennett

De vervolgen helpt

Roman

Vertaald uit het Engels door Lidwien Biekman

HOLLANDS DIEP

AMSTERDAM

2022

Deze uitgave kwam tot stand door bemiddeling van Marianne Schönbach
Literary Agency B.V.

Eerste druk augustus 2020

Derde druk februari 2022

Oorspronkelijke titel: *The Vanishing Half*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Riverhead Books, Penguin Random House, 2020

© Brit Bennett, 2020

© Vertaling uit het Engels: Lidwien Biekmann, 2020

© Nederlandse uitgave: Hollands Diep, Amsterdam 2022

Omslagbeeld: Studio noho, Amsterdam

Omslagontwerp: Beeldzorg, Antwerpen

Typografie: Crius Group, Hulshout

Foto auteur: © Emma Trim

ISBN 978 90 488 6416 4

ISBN 978 90 488 5104 1 (e-book)

NUR 302

www.hollandsdiep.nl

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Hollands Diep is een imprint van Overamstel Uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor mijn familie

I

De verdwenen tweeling
(1968)

Op de ochtend waarop de verdwenen tweelingzus terugkwam in Mallard stormde Lou LeBon zijn Egg House binnen om het nieuws te vertellen, en zelfs nu, jaren later, ziet iedereen nog levendig voor zich hoe Lou door de glazen deur binnenkwam, heftig hijgend van inspanning, de hals van zijn shirt nat van het zweet. De klanten, die slaperig zaten te ontbijten, verdrongen zich om hem heen, een stuk of tien waren het er, al zeiden later veel meer mensen dat ze erbij waren geweest, alleen maar om te doen voorkomen dat ze eindelijk ook een keer iets spannends hadden meegemaakt. In het kleine plattelandsdorp gebeurde nooit iets bijzonders, niet meer sinds de tweelingzusjes Vignes meer dan tien jaar geleden waren verdwenen. Maar op die ochtend in april 1968 zag Lou onderweg naar zijn café Desiree Vignes met een leren koffertje door Partridge Road lopen. Ze zag er nog precies zo uit als toen ze op haar zestiende was verdwenen: nog steeds licht van kleur, met een huid die nauwelijks donkerder was dan vochtig zand. Haar lichaam, met die smalle heupen, deed hem denken aan een tak in een sterke windvlaag. Ze liep gehaast, met gebogen hoofd, het koffertje in de ene hand en aan haar andere hand – hier liet Lou als een ware podiumkunstenaar een dramatische stilte vallen – een pikzwart meisje van een jaar of acht.

‘Pikzwart,’ zei hij. ‘Alsof ze zo uit Afrika komt.’

Daarop ontsponnen zich allerlei gesprekken in Lou’s Egg House. De kok vroeg zich hardop af of het echt Desiree geweest was, want Lou liep tegen de zestig en was te ijdel om een bril te dragen. De

serveerster zei dat het vast waar was, want zelfs een blinde kon een meisje Vignes op een kilometer afstand herkennen, en haar tweelingzus kon het niet zijn. De klanten lieten hun havermout en gebakken eieren koud worden en vroegen zich vooral af wie dat kleine donkere meisje dan wel kon zijn. Een dochtertje van Desiree, was dat mogelijk?

‘Wie anders?’ zei Lou. Hij pakte een paar servetten van de bar en veegde zijn voorhoofd af.

‘Misschien een weeskind dat ze heeft geadopteerd?’

‘Het bestaat niet dat d’r zóiets zwarts uit Desiree kan komen.’

‘Lijkt Desiree jou het type om een weeskind te adopteren?’

Natuurlijk niet. Ze was een egoïstisch kind. Als ze zich ook maar íets van Desiree herinnerden was het dat wel, dat ze egoïstisch was, en dat was dan ook zo ongeveer het enige wat ze nog van haar wisten. De tweelingzusjes waren nu al veertien jaar verdwenen, ongeveer net zo lang als ze hier hadden gewoond. Spoorloos verdwenen uit hun bed in de nacht na Founder’s Day, terwijl hun moeder in de kamer ernaast lag te slapen. De ene ochtend stonden ze nog voor de badkamerspiegel hun haar te doen: vier identieke meisjes. De volgende ochtend waren ze weg, de lakens en dekens teruggeslagen zoals elke ochtend, die van Stella rommelig en verkreukeld, die van Desiree strak en netjes. Alle dorpsbewoners gingen naar de meisjes op zoek, ze zochten overal, riepen hun namen in het bos, en iedereen vroeg zich verbijsterd af of ze waren ontvoerd. Het leek wel alsof ze van de aardbodem waren verdwenen, alsof Jezus ze tot zich had genomen en alle zondaars in Mallard had achtergelaten.

Maar er was natuurlijk niets sinisters of mystieks aan de hand: de tweeling dook op in New Orleans, twee egoïstische meisjes die waren weggelopen, op zoek naar vrijheid. Ze zouden vast niet lang wegblijven. Ze zouden het stadsleven al snel beu worden. Als het geld opraaakte, zouden ze weer met hangende pootjes bij hun moeder op de stoep staan. Maar dat gebeurde niet. En na een jaar verloren ze elkaar uit het oog, werden ze van elkaar gescheiden zoals ze ooit

van elkaar gescheiden werden toen hun gemeenschappelijke ei werd gesplitst. Stella werd wit en Desiree trouwde met de zwartste man die ze kon vinden.

En nu was ze terug, God mocht weten waarom. Misschien uit heimwee. Misschien miste ze haar moeder of misschien kwam ze trots die donkere dochter van haar laten zien. In Mallard trouwde niemand met een donkerder iemand. Er ging ook nooit iemand weg, maar dat had Desiree ook al gedaan. Ze was met een donkere man getrouwd en liep nu met zijn pikzwarte kind door het dorp; het was ongehoord.

De klanten van Lou's Egg House zuchtten en aten verder, de kok zette zijn haarnetje weer op, de serveerster telde het kleingeld en de mannen in overall dronken hun koffie op en vertrokken naar de raffinaderij. Lou leunde tegen het smoezelige raam en keek de straat in. Hij moest Adele Vignes bellen. Het leek hem niet goed als haar dochter zomaar opeens weer bij haar op de stoep zou staan, na alles wat ze had meegemaakt. En dan nog wel met dat zwarte kind. Godallemachtig. Hij pakte de telefoon.

'Denk je dat ze hier zal blijven?' vroeg de kok.

'Wie zal het zeggen? Het leek wel of ze haast had,' zei Lou. 'Vraag me af waarom.'

'Verwaand zeker,' zei de kok. 'Al heb ze daar geen reden voor, om verwaand te wezen.'

'Godskolere,' zei Lou. 'Ik heb nog nooit zó'n zwart kind gezien.'

Het was een vreemd dorp, Mallard. Genoemd naar de *mallards*, de wilde eenden die in de rijstvelden en de moerassen zaten. Een dorp dat niet zomaar was ontstaan, maar geboren was uit een idee. En dat idee was in 1848 opgekomen in het hoofd van Alphonse Decuir toen hij in de suikerrietvelden stond die hij had geërfd van zijn vader, de man die ooit zijn meester was geweest. Na zijn dood wilde zijn inmiddels bevrijde zoon iets opbouwen op zijn land, iets wat de komende eeuwen zou overleven. Een stad voor mensen zoals hij,

die nooit voor wit zouden kunnen doorgaan, maar weigerden om zich als slaven te laten behandelen. Een tussenplaats. Zijn moeder, God hebbe haar ziel, had het verschrikkelijk gevonden dat hij zo'n lichte huid had; ze zette hem toen hij klein was vaak in de zon en bad dat hij donkerder werd. Misschien was hij daardoor wel op het idee van zijn stad gekomen. Een lichte huid was een eenzame erfenis. Hij was getrouwd met een mulattin die nog lichter was dan hij. Toen ze zwanger was van hun eerste kind, dacht hij al aan zijn kleinkinderen, die nóg lichter van kleur zouden zijn, zoals koffie die steeds verder wordt verdund met melk. Perfecte kleurlingen. Elke generatie lichter dan de vorige.

Al snel kwamen er meer. Het idee begon vorm te krijgen, werd onlosmakelijk met de plaats verbonden. Tot in St. Landry Parish werd er over Mallard gefluisterd. Witte mensen konden niet geloven dat zoiets bestond. Toen in 1938 de St. Catherine's-kerk werd gebouwd, stuurde het bisdom er een jonge priester uit Ierland naartoe, die na aankomst stellig meende te zijn verdwaald. De bisschop had toch gezegd dat Mallard een gekleurd dorp was? Wie waren al die mensen dan die hier rondliepen? Blond, roodharig, de donkerste nauwelijks donkerder dan een Griek. Gingen deze mensen hier in Amerika door voor kleurlingen, met wie witte mensen niets te maken wilden hebben? Hoe konden ze in vredesnaam het verschil zien?

Tegen de tijd dat de tweelingmeisjes Vignes werden geboren, was Alphonse Decuir al lang overleden. Maar zijn achter-achter-achterkleindochters hadden zijn genen geërfd, of ze dat nu leuk vonden of niet. Dat gold ook voor Desiree, die nooit zin had in Founder's Day, en die, als op school over de stichter van hun dorp werd verteld, met haar ogen rolde alsof ze niets met hem te maken had. Dat waren de dorpelingen nog niet vergeten toen de tweelingmeisjes verdwenen. Ze wisten dat Desiree eigenlijk niet bij het dorp wilde horen dat door haar voorvader was gesticht. Dat ze de geschiedenis wilde wegduwen zoals je een hand van je schouder duwt. Je kunt vluchten uit je geboorteplaats, maar je kunt niet vluchten voor je afkomst.

Al geloofden de meisjes Vignes dat dat allebei wel mogelijk was.

En toch: als Alphonse Decuir door het dorp zou kunnen wandelen, dat precies was zoals hij het zich ooit had voorgesteld, en als hij zijn achter-achter-achterkleinkinderen zou kunnen zien, zou hij zo trots zijn geweest als een pauw op die meisjes met hun zachte huid, hun bruine ogen, hun golvende haar. Hij zou zijn ogen uitgekeken hebben. Naar die kinderen, die nét iets perfecter waren dan hun ouders. Wat is er nu mooier dan dat?

De meisjes Vignes verdwenen op 14 augustus 1954, meteen na het bal op de avond van Founder's Day. Later begreep iedereen dat ze dat precies zo van plan waren geweest. Stella, de slimste van de twee, zou hebben voorspeld dat niemand dan goed zou opletten. Iedereen was moe en suf na de barbecue op het plein, waar Willie Lee, de slager, ribbetjes, klapstuk en worstjes roosterde. Na de toespraak van burgemeester Fontenot, na het lange gebed van pastoor Cavanaugh die het eten zegende terwijl de kinderen alvast ongeduldig stukjes kip stalen van de borden van hun biddende ouders. Ze waren moe van de feestelijke middag, de muziek van de fanfare, en tot slot van het bal in de gymzaal, waar de volwassenen zich weer jong voelden en na een lange avond naar huis strompelden met te veel rumpunch van Trinity Thierry achter de kiezen.

Op elke andere, doodgewone avond zou Sal Delafosse misschien uit het raam hebben gekeken en de twee meisjes in het maanlicht over straat hebben zien lopen. Adele Vignes zou de vloer hebben horen kraken. Zelfs Lou LeBon zou misschien bij het afsluiten van zijn Egg House door de beslagen ruit de twee meisjes hebben zien lopen. Maar op Founder's Day had hij zijn zaak al vroeg dichtgedaan. Sal voelde zich weer jong en kroop in bed dicht tegen zijn vrouw aan. Adele lag na te veel rumpunch te snurken en droomde dat ze op het schoolfeest met haar toekomstige man danste. Niemand zag de tweelingmeisjes naar buiten sluipen. En dat was precies zoals ze het hadden gepland.

Twee meisjes die over een verlaten landweg liepen, ieder met een kleine koffer. Twee meisjes die snel voortmaakten, buiten adem, en over hun schouder keken uit vrees koplampen te zien opdoemen. Het was niet Stella's idee geweest; Desiree was degene die had bedacht om er na het feest vandoor te gaan. Wat misschien niet eens zo verrassend was. Was zij niet degene die al sinds jaar en dag tegen ieder die het maar wilde horen zei dat ze zodra het kon uit Mallard weg zou gaan? Vooral tegen Stella, die naar haar plannen luisterde met de scepsis van iemand die wel gewend was aan zulke luchtkastelen. Desiree had wat haar betrof net zo goed kunnen voorstellen dat ze met z'n tweetjes naar China zouden vliegen, dat zou ze net zo bizar hebben gevonden. Technisch mogelijk, maar dat wilde nog niet zeggen dat ze het zag gebeuren. Maar Desiree fantaseerde al jaren over een leven weg van dit kleine dorp. Toen ze met haar zus *Roman Holiday* zag in de bioscoop in Opelousas, kon ze nauwelijks de dialogen verstaan door het lawaai van de andere gekleurde kinderen op het balkon, die zaten te kletsen en te klieren en popcorn naar beneden gooiden naar de witte mensen in de zaal. Toch zat ze tegen de balustrade gedrukt, keek gefascineerd naar het scherm en stelde zich voor dat ze boven de wolken naar verre oorden zweefde, naar Parijs bijvoorbeeld, of Rome. Ze was zelfs nog nooit naar New Orleans geweest, ook al was dat maar twee uur reizen.

'Alleen maar wilde stadse toestanden daar,' zei hun moeder altijd, wat er natuurlijk toe leidde dat Desiree er nog veel liever naartoe wilde. De tweelingzusjes kenden een meisje, Farrah Thibodeaux, die een jaar geleden was weggelopen naar de grote stad, en klonk dat niet makkelijk? Desiree stelde zich voor dat ze dat ook zou doen en dan actrice zou worden. Ze had maar één keer op de planken gestaan – in *Romeo en Julia*, in de zesde klas – en toen had ze heel even het gevoel gehad dat Mallard misschien toch niet het saaiste oord van heel Amerika was. Haar klasgenoten hadden haar toegejuicht, Stella zat ergens in de donkere zaal, en Desiree had voor de verandering het gevoel dat ze zelf iemand was, niet slechts de helft van

een tweeling. Het jaar erna deed ze auditie voor de rol van Viola in *Driekoningenvond*, maar toen werd die rol gegund aan de dochter van de burgemeester, die op het laatste moment een donatie had gedaan aan de school, en terwijl Desiree vanuit het donker Mary Lou Fontenot stralend het applaus in ontvangst zag nemen, zei ze tegen haar zus dat ze zo snel mogelijk weg wilde uit Mallard.

‘Dat zeg je altijd,’ zei Stella.

‘Omdat het echt zo is.’

Toch had Desiree geen hekel aan Mallard, ook al vond ze het klein en voelde ze zich er opgesloten. Ze liep al haar hele leven over hetzelfde zandweggetje, op school kerfde ze haar naam in de onderkant van de tafeltjes waar haar moeder ook al aan had gezeten, en misschien zouden haar kinderen ooit haar uitgekerfde letters onder het tafelblad voelen. Bovendien was de middelbare school in hetzelfde gebouw gevestigd als de lagere school, dus toen ze eenmaal naar Mallard High ging, voelde dat niet als een grote verandering, het was gewoon aan de overkant van de gang. Misschien was het allemaal niet zo benauwend geweest als iedereen hier niet zo geobsedeerd was door kleur. Syl Guillory en Jack Richard zaten bij de kapper te bekvechten over de vraag wiens vrouw de lichtste huidskleur had, haar moeder gebood haar in de zon altijd een hoed op te zetten, de mensen geloofden in allerlei belachelijke onzin, bijvoorbeeld dat vrouwen die tijdens de zwangerschap koffie dronken of chocola aten donkere kinderen kregen. Haar vader had zó'n lichte huid gehad dat ze bij koud weer de blauwe aderen op de binnenkant van zijn onderarmen kon zien. Niet dat dat ook maar iets had geholpen toen de witte mannen hem kwamen halen, dus wat zou het haar ooit nog kunnen schelen hoe licht iemands huidskleur was?

Ze kon zich haar vader tegenwoordig nauwelijks nog herinneren, wat haar een beetje beangstigde. Het leven vóór zijn dood leek niet meer dan een verhaaltje dat iemand haar had verteld. Een verhaal uit een tijd waarin haar moeder niet voor dag en dauw op moest staan om huizen van witte mensen schoon te maken, niet de was

voor hen deed waardoor er vaak waslijnen kriskras door de kamer hingen. De meisjes deden graag verstoppertje achter de lakens, tot Desiree beseftte hoe vernederend het was dat hun moeder de vuile was van andere mensen moest doen.

‘Als dat zo is, waarom doe je er dan niks aan?’ vroeg Stella.

Stella was heel praktisch ingesteld. Op zondagavonden streek ze haar kleren voor de hele week, terwijl Desiree ’s ochtends koortsachtig op zoek moest naar een schone jurk en snel het huiswerk maakte dat nog ergens verkreukeld onder in haar schooltas zat. Stella hield van leren. Ze haalde al sinds de eerste klas goede cijfers voor rekenen en in de tweede van de middelbare mocht ze van juf Belton zelfs de jongere kinderen helpen met hun sommen. Ze had van haar een oud leerboek wiskunde gekregen en daarmee lag ze urenlang op bed en probeerde ze wijs te worden uit al die vreemde vormen en lange reeksen cijfers, letters en haakjes. Desiree had het boek ook een keer doorgebladerd en de bladzijden vol vergelijkingen bekeken die wel een oud geheimschrift leken, maar Stella had haar het boek uit handen gegrist alsof Desiree het alleen al door ernaar te kijken op een of andere manier bezoedelde.

Stella wilde later zelf lerares op Mallard High worden. Maar steeds als Desiree zich een toekomst in Mallard probeerde voor te stellen waarin het leven onveranderd voortkabbelde, was het alsof iemand haar keel dichtkneep. Als ze erover begon dat ze op een dag weg zou willen gaan, dan wilde Stella daar nooit iets over horen.

‘We kunnen mama niet in de steek laten,’ zei ze altijd, en dan voelde Desiree zich terechtgewezen en zei ze er niets meer over. Ze is al zoveel kwijtgeraakt, was het vervolg dat beide meisjes nooit hardop tegen elkaar hoefden te zeggen.

Op de laatste dag van de vierde klas kwam hun moeder thuis van haar werk en vertelde ze de tweeling dat zij na de zomer niet meer terug naar school zouden gaan. Ze hadden genoeg geleerd, verklaarde ze, ze moesten geld gaan verdienen. De meisjes, die toen zestien waren, wisten niet wat ze hoorden, hoewel Stella zich had kunnen

afvragen waarom er steeds vaker rekeningen bij de post zaten, en Desiree waarom haar moeder haar alleen de afgelopen maand al twee keer naar Fontenot had gestuurd om iets op de pof te kopen. Toch keken de meisjes elkaar zwijgend aan terwijl hun moeder op de bank ging zitten, haar schoenen uittrok en haar vermoeide benen op de bank legde. Stella keek alsof ze een stomp in haar maag had gekregen.

‘Maar dat kan ik toch allebei,’ zei ze. ‘Werken en naar school. Ik bedenk wel hoe...’

‘Nee, dat kan niet, schat,’ zei haar moeder. ‘Je moet daar overdag zijn. Ik zou dit echt niet zeggen als het anders had gekund, dat weet je.’

‘Ja, maar...’

‘En Nancy Belton heeft jou al geleerd hoe je de kleintjes moet leren rekenen. Dus wat wil je nou nog meer?’

Ze had dus al een baantje voor de zusjes gevonden: hulp in de huishouding in Opelousas, en daar zouden ze de volgende ochtend al beginnen. Ze moesten hun moeder wel vaker helpen met huizen schoonmaken. Desiree vond dat verschrikkelijk; als ze met haar handen in het vieze afwaswater stond, of op haar knieën een vloer dweilde, dacht ze er vaak aan dat haar handen later net zo dik en lelijk zouden zijn als die van haar moeder door al dat poetsen en wassen voor witte mensen. Het voordeel was wel dat ze niet meer hoefde te leren, geen proefwerken meer hoefde te maken, zich niet meer eindeloos hoefde te vervelen in de les. Ze was nu volwassen. Eindelijk zou het echte leven gaan beginnen. Maar Stella was stil en somber.

‘Ik dacht...’ zei ze, toen de zusjes eten gingen koken en Stella wortels schrapte in de gootsteen. ‘Ik had gedacht dat we...’

Ze had graag willen gaan studeren en dan was ze vast aangenomen op Spelman, Howard of een andere universiteit. Desiree had het altijd een vreselijke gedachte gevonden dat Stella op een dag zonder haar naar Atlanta of Washington zou gaan. Daarom was ze eigenlijk

wel opgelucht, want nu zou ze in elk geval niet alleen hier achterblijven. Maar ze vond het wel naar dat haar zus zo verdrietig was.

‘Dat kan toch evengoed nog wel,’ zei ze. ‘Later, bedoel ik.’

‘Hoe dan? Je moet eerst je diploma hebben.’

‘Nou, dat kan toch later ook nog? Op een avondschool of zo. Dan haal je binnen de kortste keren je diploma!’

Stella zweeg een tijd en sneed de wortels in stukken. Ze wist dat haar moeder ten einde raad moest zijn, dus ze zou nooit tegen haar beslissing protesteren. Maar ze was zo van slag dat ze zich per ongeluk in haar vinger sneed. ‘Verdomme!’ fluisterde ze.

Desiree schrok. Stella vloekte nooit, vooral niet als haar moeder het zou kunnen horen. Ze liet het mes vallen en Desiree zag dat er een straaltje bloed van haar wijsvinger droop. Zonder erbij na te denken pakte ze de vinger van haar zus vast en stopte die in haar eigen mond, net als vroeger toen ze klein waren en Stella verdrietig was en moest huilen. Desiree wist wel dat ze daar nu eigenlijk te oud voor waren, maar ze deed het toch, en ze proefde de metalige smaak van Stella’s bloed. Stella keek haar aan. Haar ogen waren vochtig, en toch hilde ze niet.

‘Dat is vies,’ zei Stella, maar ze trok haar vinger niet terug.

De hele zomer namen de tweelingzusjes ’s ochtends de bus naar Opelousas, waar ze naar een reusachtig groot wit huis liepen. Aan het begin van de oprit ernaartoe was een hoog ijzeren hek met aan weerszijden een pilaar met een witte marmeren leeuw erop. Desiree vond dat zo belachelijk dat ze moest lachen toen ze die leeuwen voor het eerst zag, maar Stella staarde ernaar alsof de beesten er elk moment af konden springen om haar te verscheuren. Toen haar moeder vertelde dat ze een baantje voor hen had gevonden, wist Desiree wel dat het bij een rijke, witte familie moest zijn, maar zó’n enorm huis had ze niet verwacht. De plafonds waren zo hoog dat ze op een trap moest klimmen om de kristallen kroonluchter af te stoffen, en als ze met een doek langs de leuning van de wenteltrap

naar beneden liep, werd ze duizelig. Als ze de keukenvloer dweilde, zag ze apparaten die er zo futuristisch uitzagen dat ze geen flauw benul had waar ze voor dienden.

Soms was ze Stella kwijt en dan ging ze haar zoeken. Ze durfde haar niet te roepen, omdat haar stem dan door het hele huis galmde. Op een dag vond ze haar zusje in de slaapkamer, waar ze de kaptafel afstofte en dromerig naar de uitstalling van flesjes en potjes keek, alsof ze het liefst op het pluchen bankje wilde gaan zitten en geurige crème op haar handen wilde smeren, net als Audrey Hepburn. En zichzelf dan in de spiegel zou bewonderen, alsof ze in een wereld leefde waarin vrouwen zulke dingen deden. Maar toen zag ze Desiree opeens in de spiegel en wendde ze snel haar blik af, beschaamd dat ze erop was betrappt dat ze naar zulke dingen verlangde.

Het huis was van de familie Dupont. Een vrouw met zacht, blond haar die zich elke middag stierlijk zat te vervelen. Een man die bij de St. Landry Bank & Trust werkte. Twee jongens die zaten te klieren voor de kleuren-tv; Desiree had er nooit eerder een gezien en stond verbluft te kijken toen ze een groen grasveld op het scherm zag. En dan nog een kale baby die altijd darmkramp had. Mevrouw Dupont leek permanent uitgeput, ook al voerde ze nooit iets uit. Op hun eerste werkdag bekeek ze de tweelingzusjes en zei ze tegen haar man: ‘Wat een mooie meisjes. En zo licht, vind je niet?’

Meneer Dupont knikte alleen maar. Hij was een onhandige, stuntelige man met brillenglazen die zo dik waren dat zijn ogen net kraaltjes leken. Altijd als hij Desiree tegenkwam, hield hij zijn hoofd scheef, alsof hij zich iets afvroeg. ‘Wie van de twee ben jij ook alweer?’ vroeg hij dan.

‘Stella,’ zei ze soms voor de grap. Ze kon heel goed liegen. Het enige verschil tussen liegen en toneelspelen was dat de ander wel of niet wist dat je dat deed, maar verder was liegen gewoon een soort toneelspelen. Stella wilde nooit doen alsof ze Desiree was. Ze dacht dat ze dan zou worden betrappt. Desiree durfde het wel, die wist precies hoe haar zusje bewoog en praatte. Hoe ze met de zoom van

haar jurk speelde, hoe ze haar haar achter haar oren deed of aarzelend opkeek voordat ze hallo zei. Dat had ze allemaal bestudeerd, en daardoor kon ze haar heel goed nadoen, haar stem imiteren, haar manier van doen. Ze was trots dat ze kon doen alsof ze Stella was, terwijl Stella dat op haar beurt nooit zou kunnen.

De meisjes waren de hele zomer nauwelijks in Mallard te zien. Je zag ze niet door Partridge Road lopen of achter in Lou's Egg House aan een tafeltje zitten, ze gingen niet met de andere meisjes naar het voetbalveld om naar de training van de jongens te kijken. Elke ochtend verdwenen ze in het huis van de familie Dupont en daar kwamen ze 's avonds weer uit, moe en met opgezwollen voeten. Desiree hing onderweg naar huis uitgeput tegen het raampje van de bus. De zomer ging snel voorbij. Ze moest er niet aan denken dat het bijna herfst was, dat zij dan vloeren moest schrobben, terwijl haar vriendinnen zaten te kletsen in de schoolkantine en zich verheugden op het schoolbal. Zou ze dit de rest van haar leven moeten blijven doen? Gevangenzitten in dit huis, dat haar verzwolg zodra ze een voet over de drempel zette?

Er was wel een uitweg. Dat wist ze, dat had ze altijd geweten, en toen het augustus werd, kon ze bijna nergens anders meer aan denken: New Orleans. Op de ochtend van Founder's Day, toen ze eraan dacht dat ze de volgende dag weer terug naar Dupont moesten, stootte ze Stella aan en zei: 'We gaan weg.'

Stella kreunde, draaide zich om, het laken verkreukt aan het voeteneinde. Ze sliep altijd heel onrustig en had vaak last van nachtmeries, waarover wilde ze nooit zeggen.

'Waarheen?' vroeg ze.

'Dat weet je wel. Ik wil er niet meer alleen over praten, we doen het gewoon.'

Ze had opeens het gevoel dat er een nooduitgang open was gegaan die voor altijd zou verdwijnen als ze nog langer zouden wachten. Maar ze wilde niet zonder Stella. Ze was nog nooit zonder haar

zusje ergens geweest en ze wist niet of ze het in haar eentje wel zou overleven.

‘Kom op,’ zei ze. ‘Of wil je daar je hele leven blijven schoonmaken?’ Ze wist achteraf niet wat de doorslag had gegeven. Misschien was het dat Stella hun nieuwe leven net zo vervelend vond als zij. Misschien dacht Stella, praktisch als ze was, dat ze in New Orleans meer geld konden verdienen en het naar huis konden sturen, dat ze hun moeder daarmee beter konden helpen. Of misschien had zij ook gedacht dat de nooduitgang zou verdwijnen en dat alles wat ze graag wilde in Mallard niet te vinden was. Maar wat deed het ertoe waarom Stella van gedachten was veranderd? Het enige wat telde was dat ze eindelijk ‘oké’ zei.

De hele middag hingen ze rond op het dorpsfeest, Desiree met het gevoel dat ze elk moment uit elkaar kon knappen door het grote geheim dat ze met zich meedroeg. Maar Stella leek net zo kalm als altijd. Zij was de enige met wie Desiree ooit een geheim had gedeeld. Stella wist van de proefwerken waar Desiree een onvoldoende voor had gekregen, ze wist dat haar zus die proefwerken met een vervalste handtekening van haar moeder teruggaf aan de juf in plaats van ze thuis te laten zien. Ze wist dat Desiree weleens iets had gestolen in de winkel van burgemeester Fontenot: een lippenstift, een pakje knopen, een zilveren manchetsknoop. Zomaar, omdat ze het kon, en omdat ze het grappig vond om daaraan te denken als zijn dochter voorbij huppelde: het idee dat ze ook iets van haar had gestolen. Stella luisterde naar die geheimen, maar vertelde ze nooit door en dat was het belangrijkste. Als je Stella een geheim vertelde, was het alsof je iets in een pot fluisterde en dan snel de deksel erop deed. Ze bewaarde elk geheim. Maar Desiree wist niet dat Stella zelf ook geheimen had.

Een paar dagen nadat de meisjes Vignes uit Mallard waren weggelopen, trad de rivier buiten haar oevers en veranderden de zandwegen in modderpoelen. Als ze een dag langer hadden gewacht, zouden ze

door de regen of anders door de modder niet ver zijn gekomen en het halverwege Partridge Road al hebben opgegeven. Zulke stoere meiden waren het niet. Ze zouden zijn omgekeerd, kletsnat, en snel weer in bed zijn gekropen. Desiree zou hebben toegegeven dat het alleen maar een opwelling was geweest en Stella dat ze het alleen maar had gedaan om haar zus niet in de steek te laten. Maar het regende die nacht niet. Het was onbewolkt toen de tweeling vertrok en niet meer omkeek.

De ochtend waarop Desiree terugkeerde, raakte ze op weg naar haar moeders huis half verdwaald. Half verdwaald was erger dan helemaal verdwaald: je kon onmogelijk weten welk deel van de weg je nog wel wist en welk deel niet. Partridge Road kwam uit bij het bos, maar dan? Afslaan bij de rivier, maar welke kant op? Een plaats lijkt altijd anders als je er na lange tijd terugkeert, net zo anders als een huis waarin alle meubels een decimeter zijn verplaatst. Je hebt niet het idee dat je in een vreemd huis bent, maar toch stoot je om de haverklap je schenen. Desiree bleef bij de eerste dennenbomen staan, overweldigd door het bos dat zich eindeloos ver uitstreckte. Ze keek of ze iets herkende en friemelde aan haar sjaal. Door de dunne, blauwe stof kon je de blauwe plekken bijna niet zien.

‘Mama?’ vroeg Jude. ‘Zijn we er bijna?’

Het meisje keek met haar grote ronde ogen naar haar omhoog. Ze leek zó sterk op Sam dat Desiree haar blik afwendde. ‘Ja,’ zei ze. ‘Bijna.’

‘Hoe ver nog?’

‘Een klein eindje maar, schat. Een klein stukje door het bos. Mama kijkt alleen even waar we precies zijn.’

De eerste keer dat Sam haar sloeg, had Desiree al naar huis willen gaan. Ze waren toen drie jaar getrouwd, maar het was alsof de wittebroodsweken nog steeds niet voorbij waren. Ze werd nog steeds warm vanbinnen als Sam taartglazuur van haar vinger likte, of haar een kus in haar nek gaf als ze lippenstift opdeed. Ze voelde zich al helemaal thuis in Washington, waar ze de rest van haar leven dacht

door te brengen, zonder Stella. Maar op een avond in de lente vergat ze om een knoop aan Sams overhemd te naaien. Toen hij haar daaraan herinnerde, zei ze dat ze te druk was met eten koken en dat hij het zelf maar moest doen. Ze was moe van haar werk, ze hoorde vanuit de woonkamer dat *The Ed Sullivan Show* al was begonnen, Diahann Carroll zong 'It Had to Be You'. Ze zette de kip in de oven, en toen ze zich omdraaide sloeg Sam haar keihard tegen haar mond. Ze was vierentwintig. Niemand had haar ooit eerder een klap in haar gezicht gegeven.

'Ga bij hem weg,' had haar vriendin Roberta gezegd toen ze haar belde. 'Als je blijft, denkt hij dat hij dat dus kan maken.'

'Zo makkelijk is het niet,' zei Desiree. Ze keek naar de deur van de kinderkamer en voelde aan haar opgezwollen lip. Ze zag opeens Stella's gezicht voor zich, hetzelfde gezicht, maar dan zonder opgezwollen lip.

'Waarom niet?' vroeg Roberta. 'Hou je van hem? En houdt hij zoveel van jou dat hij je kop van je romp wil slaan?'

'Zo erg was het niet,' zei ze.

'Ben je van plan om te wachten tot het wel zo erg wordt?'

Tegen de tijd dat Desiree genoeg moed had verzameld, had ze Stella al niet meer gesproken sinds die was overgegaan. Ze wist niet hoe ze haar moest bereiken, ze wist niet waar ze nu woonde. Maar toen ze door Union Station liep, met haar dochttertje dat erg van streek was en aan haar arm hing, wilde ze niets liever dan haar zus bellen. Een paar uur eerder hadden Sam en zij weer ruzie gehad, hij had haar bij de keel gegrepen en zijn pistool op haar gericht, waarbij zijn ogen net zo helder stonden als de eerste keer dat hij haar had gekust. Op een dag zou hij haar nog vermoorden. Dat wist ze zeker, ook al had hij haar weer losgelaten en had ze zich naar adem snakkend omgedraaid. Die avond had ze gedaan alsof ze naast hem in bed lag te slapen, maar ze was midden in de nacht met haar koffer vertrokken – voor de tweede keer in haar leven. Op het station was ze met haar dochttertje aan de hand naar het

loket gerend, zó hard hijgend dat haar borst er zeer van deed. Ze had geld uit Sams portemonnee gestolen en vroeg in gedachten aan Stella waar ze naartoe moest. Waar moet ik heen? Maar Stella gaf natuurlijk geen antwoord.

Bovendien wist ze zelf wel dat er maar één plek was waar ze naartoe kon.

‘Hoe ver is het nog?’ vroeg Jude.

‘Een klein stukje nog maar, schat. We zijn er bijna.’

Bijna thuis, maar was dat nog wel haar thuis? Haar moeder zou haar weg kunnen sturen nog voordat ze binnen was, nadat ze één blik op Jude had geworpen. *Natuurlijk heeft die donkere kerel je geslagen. Wat had jij dan verwacht? Je bent getrouwd uit eigenwijsheid, zoiets houdt geen stand.* Desiree bukte zich, tilde haar dochtertje op en hees haar op haar heup. Ze liep door, zonder na te denken, alleen om in beweging te blijven. Misschien was het geen goed idee geweest om terug te gaan naar Mallard. Misschien hadden ze beter ergens anders naartoe kunnen gaan, waar ze een nieuwe start konden maken. Maar daar was het nu te laat voor. Ze kon de rivier al horen. Ze liep in de richting van dat geluid, met haar kind dat zwaar om haar nek hing. De rivier zou haar de weg wijzen. Als ze op de oever stond, zou ze wel weten welke kant ze op moest.

In Washington had Desiree Vignes geleerd om vingerafdrukken te lezen.

Ze had nooit gedacht dat er zoiets bestond tot ze in het voorjaar van 1956 door Canal Street liep en een aanplakbiljet zag voor het raam van een bakkerij waarop stond dat de federale overheid personeel zocht. Ze bleef in de deuropening staan en las de informatie. Stella was toen al een halfjaar weg, de tijd was gestaag voorbijgegaan. Soms vergat ze het even, hoe vreemd dat ook klonk. Als ze een leuke grap hoorde in de tram, of een vriendin tegenkwam die ze lang niet had gezien, dacht ze soms in een flits dat ze dat aan Stella kon vertellen: ‘Hé, heb je dat...’ maar dan wist ze het weer. Ze was weg,

ze had Desiree in de steek gelaten en ze waren voor het eerst in hun leven helemaal alleen.

En toch, zelfs na een halfjaar, bleef Desiree hopen. Stella zou wel opbellen. Of een brief sturen. Maar elke avond voelde ze in de lege brievenbus en wachtte ze bij de telefoon die nooit ging. Stella kwam niet terug. Ze was weggegaan en leidde een ander leven, zonder Desiree, die zich diepongelukkig voelde. Ze schreef het adres van het wervingsbureau over van het gele aanplakbiljet op het raam van de bakkerij en ging er na haar werk meteen naartoe.

De medewerker van het wervingsbureau, die moeite had met het vinden van betrouwbare en geschikte kandidaten voor de baan, was verbaasd toen ze de keurige jonge vrouw zag die tegenover haar zat. Ze keek op het aanmeldingsformulier en zag tot haar verbazing dat de vrouw het hokje *gekleurd* had aangekruist. Ze tikte met haar pen op het vakje met *geboorteplaats*. ‘Mallard,’ zei ze. ‘Nooit van gehoord.’

‘Het is ook maar een klein dorp,’ zei Desiree. ‘Een eindje naar het noorden.’

‘Dat zal meneer Hoover leuk vinden. Hij zegt altijd dat de beste mensen uit kleine plaatsen komen.’

‘Nou,’ zei Desiree, ‘kleiner dan Mallard bestaat bijna niet.’

In Washington probeerde ze haar verdriet te vergeten. Ze huurde een kamer van de enige andere gekleurde vrouw van de afdeling vingerafdrukken, Roberta Thomas. Eigenlijk was het meer een souterrain dan een kamer: donker, zonder ramen, maar wel schoon en – het belangrijkste – goedkoop. ‘Het stelt niet veel voor, hoor,’ had Roberta op haar eerste werkdag tegen haar gezegd. ‘Maar als je echt dringend iets nodig hebt...’ Ze had de kamer aarzelend aangeboden, bijna alsof ze hoopte dat Desiree het aanbod zou afslaan. Ze had drie kinderen, was altijd moe en zat niet te wachten op nog iemand om voor te zorgen. Maar ze had met het meisje te doen: ze was pas achttien jaar en ze was helemaal alleen in een vreemde stad. En

dus verhuurde ze haar het souterrain, met een eenpersoonsbed, een ladekast en een radiator die een rammelend geluid maakte waarbij Desiree elke avond in slaap viel. Ze had zichzelf voorggehouden dat ze hier in een vreemde stad aan een nieuw leven begon, maar ze moest hier juist nog veel vaker aan Stella denken en dan vroeg ze zich af wat haar zus van deze stad zou vinden. Ze was weggegaan uit New Orleans om haar te vergeten, maar toch draaide ze zich in haar slaap vaak om, stak haar arm uit naar haar zus, en voelde dan alleen de leegte naast zich.

Bij de FBI leerde Desiree alles over bogen, lussen en lijnen. Ze leerde het verschil tussen de radiale lus, die het meest op de duim voorkomt, en de ulnaire lus, die je het meest op de pink ziet. Ze leerde het verschil tussen een centrale spiraal en een dubbele spiraal. Een jonge vinger en een oude, waarvan de huid al wat is afgesleten. Ze kon mensen onderscheiden van een miljoen anderen door de lijntjes van hun vingerafdrukken te bestuderen: de breedte, de vorm, de poriën, de contouren, de rimpeltjes en beschadigingen. Elke ochtend lagen er op haar bureau vingerafdrukken die waren gevonden in gestolen auto's, op kogelhulzen, ingeslagen ruiten, deurkrukken en messen. Ze bestudeerde de vingerafdrukken van vredesdemonstranten en identificeerde de stoffelijke resten van gesneuvelde soldaten die gekoeld op droogijs terugkwamen uit de oorlog.

Toen ze Sam Weston voor het eerst zag, was ze bezig om de vingerafdrukken op een gestolen pistool te bekijken. Hij droeg een lavendelblauwe das met een bijpassende zijden pochet; ze keek geschokt naar die felle kleur en naar de pikzwarte man die het lef had om zoiets aan te trekken. Later zag ze dat hij samen met de andere advocaten ging lunchen en ze zei tegen Roberta: 'Ik wist niet dat er ook zwarte advocaten bestonden.'

Roberta snoof verontwaardigd. 'Natuurlijk wel! We zijn hier niet in dat gat waar jij vandaan komt!'

Roberta had nog nooit van Mallard gehoord. Niemand buiten St. Landry Parish had ooit van Mallard gehoord en toen ze Sam een

tijd later over haar geboorteplaats vertelde, kon hij zijn oren bijna niet geloven. ‘Je houdt me voor de gek,’ zei hij. ‘Een heel dorp met mensen die net zo licht zijn als jij?’

Hij had haar op een middag mee uit lunchen genomen nadat hij haar iets over vingerafdrukken had gevraagd. Die vraag was maar een smoes geweest, biechtte hij naderhand op, een uitvlucht om kennis met haar te kunnen maken. Dat was toen ze in het Arboretum zaten en naar de eenden keken die door de vijver gleden.

‘Lichter zelfs,’ zei ze en ze dacht aan mevrouw Fontenot, die altijd pochte dat haar kinderen zo wit waren als roomkaas.

‘Neem me daar dan maar een keer mee naartoe,’ zei Sam met een lach. ‘Ik wil die plaats vol lichtgekleurde mensen weleens met eigen ogen zien.’

Maar hij zat alleen maar te flirten. Hij kwam uit Ohio en had zich nooit zuidelijker dan Virginia gewaagd. Zijn moeder had hem naar Morehouse willen sturen, maar hij was als echte *Buckeye* verknocht aan Ohio. Hij studeerde in de tijd vóór de desegregatie van de universiteiten. Witte professoren weigerden antwoord te geven als hij iets vroeg. Elke winter moest hij pisgele sneeuw van zijn voorruit vegen. Als hij een date met een lichtgekleurd meisje had, wilde ze in het openbaar zijn hand niet vasthouden. In de Zuidelijke staten was het vast nog veel erger. Hij wist dat zijn familie er niet voor niets was weggegaan, hij twijfelde er niet aan dat ze daar goede redenen voor hadden. Die rednecks zouden hem daar niet meer moeten, zei hij weleens. Als hij daar zou komen, zouden ze hem katoen laten plukken, zei hij dan voor de grap.

‘Je zou het er ook helemaal niet leuk vinden, in Mallard,’ zei ze tegen hem.

‘Waarom niet?’

‘Daarom niet. Ze zijn daar niet goed snik. Huidskleur voor en huidskleur na. Daarom ben ik ook weggegaan.’

Dat was niet zo, maar ze wilde duidelijk maken dat zij anders was dan de mensen in Mallard. Hij mocht van haar alles geloven,

als het maar niet de waarheid was: dat ze weggelopen was van huis omdat ze zich verveelde en haar zus had meegetroond naar de grote stad. En dat haar zus zichzelf daar was kwijtgeraakt. Hij zweeg een tijdje, dacht na, en hield haar toen de zak met stukjes brood voor. Hij had de korst van zijn boterham verkruid zodat ze de eenden kon voeren, een van die kleine galante dingen van hem waar ze zo van ging houden. Ze glimlachte en pakte een paar stukjes brood.

Ze zei tegen hem dat ze nog nooit verkering had gehad met een man als hij, maar eigenlijk had ze nog met geen enkele man verkering gehad. Ze was dan ook verguld met alles wat hij deed: hij nam haar mee naar restaurants met witte tafelkleden en prachtig zilveren bestek, hij nam haar mee naar het theater, verraste haar met kaartjes voor een optreden van Ella Fitzgerald. Toen hij haar voor het eerst mee naar zijn huis nam, keek ze rond in zijn vrijgezellenflat, verbaasde zich over zijn nette linnenkast, zijn op kleur gesorteerde garderobe, zijn grote tweepersoonsbed. Ze moest bijna huilen toen ze daarna weer in Roberta's souterrain terugkwam.

Hij stelde later nooit meer voor om met haar naar haar geboortedorp te gaan. Zij zou hem dat ook nooit vragen. Ze had hem al vrij snel verteld dat ze het er afschuwelijk had gevonden.

'Dat geloof ik niet,' zei hij. Ze lagen in zijn bed en luisterden naar de regen.

'Waarom niet? Dat heb ik je toch net uitgelegd?'

'Wij zwarten houden altijd van de plaats waar we vandaan komen,' zei hij. 'Ook al is het er nog zo verschrikkelijk. Alleen witte mensen kunnen het zich veroorloven om een hekel te hebben aan hun geboorteplaats.'

Hij was opgegroeid in een arme wijk van Cleveland en hij hield van die stad met de hartstocht van iemand die nooit veel heeft gehad om van te houden. Zij had een geboorteplaats waaruit ze altijd had willen ontsnappen en een moeder die duidelijk had gemaakt dat ze er niet terug hoefde te komen. Ze had Sam nog niet over Stella verteld; dat leek haar ook iets wat hij nooit zou begrijpen. Maar nu,

terwijl de regen tegen de ijzeren brandtrap sloeg, draaide ze zich naar hem toe en vertelde dat ze een tweelingzus had die had besloten om iemand anders te worden.

‘Daar krijgt ze vast snel genoeg van, van dat toneelstukje,’ zei hij. ‘Wedden dat ze bij je terugkomt en dan vreselijk spijt heeft? Jij bent veel te lief, wie zou jou nou willen missen?’

Hij kuste haar op haar voorhoofd, zijn hart bonsde tegen haar oor. Maar dat was allemaal in het begin. Voordat zijn handen vuisten werden, voordat hij haar een *verwaande bruine bitch* noemde, of *net zo gestoord als je zus*, of *doe maar niet of je wit bent*. Toen ze hem nog vertrouwde.

Vele jaren later, toen haar ogen slechter werden, weet ze dat aan het jarenlange getuut op de vellen met vingerafdrukken waarop ze de lijntjes moest markeren. Roberta zei een keer tegen haar dat het lezen van vingerafdrukken binnenkort door machines zou worden gedaan. Dat de Japanners die techniek al aan het testen waren. Maar hoe kon een machine een vingerafdruk nu beter bestuderen dan een geofend oog? Desiree zag patronen die de meeste mensen niet zagen. Ze kon iemands hele leven aflezen aan zijn vingerafdrukken. Tijdens haar opleiding had ze ook haar eigen vingerafdrukken bestudeerd, dat complexe lijnenspel dat uniek voor haar was. Stella had een litteken op haar linkerwijsvinger van toen ze zich een keer had gesneden. Een van de vele verschillen tussen de lijnen op hun vingers.

Wie je was werd soms bepaald door kleine dingen.

Adele Vignes woonde in een smal, wit shotgunhuis aan de rand van het bos. Het was gebouwd door de man die Mallard had gesticht, Alphons Decuir, en alle generaties die na hem kwamen hadden er gewoond. Toen Adele pasgetrouwd was, liep haar kersverse echtgenoot, Leon Vignes, door het huis en inspecteerde de oude meubels. Hij was klusjesman, maar wilde graag meubelmaker

worden en streek bewonderend langs een van de smalle tafelpoten van de vakkundig gemaakte tafel. Hij had nooit gedacht dat hij nog eens in een huis met zóveel geschiedenis zou gaan wonen, maar hij had ook nooit gedacht dat hij met een meisje Decuir zou trouwen. Een meisje met een stamboom. Hij kwam zelf uit een familie van Franse wijnboeren die in de Nieuwe Wereld een wijngaard hadden willen beginnen, maar hadden ontdekt dat het klimaat in Louisiana te warm en te vochtig was voor druiven en in plaats daarvan suikerriet waren gaan verbouwen. Grootse plannen die door de realiteit in duigen vielen, dat was wat hij van huis uit had meegekregen. Zijn eigen ouders waren realistischer geweest en waren een clandestiene kroeg begonnen aan de rand van Mallard, de Surly Goat. De godvruchtigste inwoners van Mallard zagen die zondige onderneming als de oorzaak van de latere tragische gebeurtenissen in de familie: de vier broers Vignes werden geen van allen ouder dan dertig. Leon, de jongste van het stel, was de eerste die stierf.

Het huis was in de loop der jaren verveloos geworden, maar toch nog precies zoals Desiree het zich herinnerde. Ze liep de open plek op en hield haar dochter nog steviger vast. Haar schouders deden pijn bij elke stap. Die koperkleurige pilaren, het blauwgroene dak, de smalle veranda waar haar moeder boontjes zat te doppen. Ze was nog niet veel veranderd, nog steeds klein van gestalte, maar haar haar begon bij haar slapen al grijs te worden. Desiree bleef staan, haar dochter hing zwaar aan haar schouder. De jaren duwden haar terug als een hand tegen haar borst.

‘Ik dacht al, waar blijven ze. Lou heb me gebeld, zei dat-ie jullie had gezien.’ Haar moeder praatte tegen haar, maar keek naar het kind op haar arm. ‘Wat een allemachtig groot kind om nog op te tillen.’

Desiree zette haar dochter eindelijk neer. Haar rug deed pijn, maar pijn was tenminste iets wat ze gewend was. Pijn maakte dat je alert bleef, wakker, het was beter dan het verdoofde gevoel dat ze

in de trein had gehad, toen ze voortdenderden maar ze zich toch opgesloten voelde. Ze gaf haar dochter een zetje. ‘Geef je Maman maar een kus,’ zei ze. ‘Toe maar, het mag.’

Haar dochter klemde zich aan haar benen vast, te verlegen om in beweging te komen, maar toen Desiree haar nog een zetje gaf, liep het meisje gehoorzaam de treetjes van de veranda op, aarzelde even en sloeg toen haar armen om haar grootmoeder heen. Adele hield haar op armlengte afstand en bekeek haar eens goed. ‘Ga eerst maar in bad,’ zei ze toen. ‘Jullie ruiken naar buiten.’

In de badkamer knielde Desiree op de gebarsten tegel voor de oude badkuip op pootjes, zette de kraan aan en controleerde de temperatuur van het water. Het leek wel of ze droomde. Die spiegel, zwart geworden aan de bovenkant, die geschulpte wastafel waar een scherfje af was, en de houten vloer die nog steeds kraakte op plekken die ze vroeger meed als ze na bedtijd stiekem het huis uit sloop. Haar moeder die boontjes zat te doppen op de veranda alsof er niets was veranderd. En toch hadden ze elkaar sinds Stella was verdwenen niet meer gesproken. Desiree had toen in tranen naar huis gebeld, maar haar moeder had gezegd: ‘Dat is je eigen schuld.’ Wat had ze ook anders kunnen zeggen? Zij was degene die Stella had overgehaald om weg te lopen. En wat was ze ermee opgeschoten? Haar zus had bedacht dat ze liever als witte vrouw door het leven wilde gaan en nu nam haar moeder haar dat kwalijk omdat Stella er niet meer was om de schuld aan te geven.

In de keuken plofte ze op een stoel neer en een tel later drong het tot haar door dat ze op dezelfde plek zat waar ze vroeger ook altijd had gezeten, naast de lege stoel waar Stella nu ontbrak. Ze keek naar haar moeder, die bezig was bij het fornuis en met haar rug naar haar toe stond.

‘Dát heb je dus uitgespookt,’ zei haar moeder.

‘Wat bedoel je?’

‘Je weet best wat ik bedoel.’ Haar moeder draaide zich om, haar ogen vol tranen. ‘Had je dan zó’n hekel aan ons?’

Desiree schoof haar stoel naar achteren en ging staan. ‘Ik wist wel dat ik niet had moeten komen.’

‘Ga zitten.’

‘Als dat alles is wat je tegen me kunt zeggen!’

‘Wat had je dan verwacht? Je komt hier opeens God mag weten waar vandaan met een kind op sleeptouw dat geen sikkepitje op jou lijkt...’

‘We gaan,’ zei Desiree. ‘Je kunt zo kwaad op mij zijn als je maar wilt, mama, maar je gaat niet rottig tegen mijn kleine meid doen.’

‘Ga zitten, zei ik,’ herhaalde haar moeder, nu wat zachter. ‘Ze schoof haar een bord met een vierkant stuk geel maisbrood toe. ‘Ik ben gewoon verbaasd. Ik mag toch wel verbaasd wezen?’

Desiree had talloze keren naar huis willen bellen. Toen ze net in Washington was en in Roberta's souterrain ging wonen, waar haar moeder haar niet zou kunnen bereiken. Toen Sam haar ten huwelijk had gevraagd en ze verlovingfoto's hadden gemaakt onder de bloeiende kersenbomen. Ze had die foto's in een envelop gestopt en haar moeders adres erop geschreven, maar ze had ze nooit verstuurd. Niet omdat ze zich voor hem schaamde – dat was wat Sam ervan maakte – maar omdat ze dacht dat het geen zin had om goed nieuws te vertellen aan iemand die er toch niet blij mee zou zijn. Ze wist al wat haar moeder zou zeggen. *Je houdt niet van die zwarte. Je trouwt alleen met hem uit dwarsigheid, en een dwars kind kun je maar beter geen aandacht geven. Je zult het later wel snappen, als je zelf een kind hebt.* En na de bruiloft, toen de taart was aangesneden, toen hun vrienden vrolijk en aangeschoten waren vertrokken en ze achter in de feestzaal in haar frullerige witte trouwjurk was ingestort en in onbedaarlijk huilen was uitgebarsten. Ze had vroeger nooit gedacht dat haar moeder en haar zus niet op haar trouwdag zouden zijn.

Ze had zelfs overwogen om haar te bellen toen ze in het ziekenhuis was bevallen van Jude. De zwarte zuster had haar dochter een tijdje bekeken voordat ze haar in een roze dekentje wikkelde en aan haar gaf, waarbij ze had gezegd: ‘Het brengt geluk als een baby op

de vader lijkt, wist u dat?’ En ze had bemoedigend naar Desiree geglimlacht, alsof ze bemoediging nodig had. Maar Desiree keek juist vol verrukking naar haar dochtertje. Andere vrouwen zouden misschien teleurgesteld zijn geweest als hun kind zó weinig op hen leek, maar Desiree was dankbaar. Het laatste wat ze wilde was een kind dat alleen maar op háár leek.

‘Ik zou meer hebben voorbereid als ik had geweten dat jullie zouden komen,’ zei haar moeder.

‘Ja, het was nogal plotseling,’ zei Desiree.

Ze had in de trein nauwelijks gegeten, alleen wat crackers, en veel zwarte koffie gedronken tot ze er trillerig van werd. Ze moest een plan maken. Eerst naar Mallard, maar daarna? Ze konden hier onmogelijk blijven, maar ze wist niet waar ze anders naartoe zou moeten. Ze keek om zich heen in de oude keuken en miste haar appartement in Washington nu al. En haar werk, haar vrienden, het leven daar. Misschien was ze te overhaast geweest: iedereen was ook zo gespannen door de rellen van de laatste tijd. Een week geleden was Sam in tranen uitgebarsten toen Walter Cronkite het verschrikkelijke nieuws had voorgelezen. Ze was naast hem gaan zitten op de bank en had haar armen om hem heen geslagen. De schutter was een of andere gek, of misschien een stille van het leger, of zelfs een agent van de FBI die het in opdracht van de regering had gedaan. Er waren zwarten die misschien medeplichtig waren, voor de verkeerde kant werkten. Sam was in de war, sloeg onsamenhangende taal uit. Ze hield hem vast tot de uitzending afgelopen was. Die avond bedreven ze hartstochtelijk de liefde, misschien een vreemde manier om de dominee te eren, maar ze was zichzelf niet, ze was overmand door verdriet om een man die ze niet eens persoonlijk kende.

De volgende ochtend kwam ze langs vernielde winkels met dichtgetimmerde etalages waarop met grote letters *SOUL BROTHER* gekalkt stond, en haastig opgeschreven loyaliteitsverklaringen die op de ruiten waren geplakt. Toen ze die dag van de bushalte terugliep naar huis, zei een schriële gekleurde jongen die met een honkbalknuppel

in de hand op haar afkwam dat ze haar tas aan hem moest geven.

‘Geef op, witte teef!’ schreeuwde hij en hij sloeg met de knuppel op de stoep, keihard, alsof hij het middelpunt van de aarde wilde raken. Ze schoof trillend van schrik de leren band van haar schouder, te bang om ertegenin te gaan, en tegelijk ook met het gevoel dat ze iets herkende in de paniek en de woede van de jongen, maar toen dook Sam opeens als vanuit het niets op, stak afwerend zijn armen uit en zei: ‘Hé, dat is mijn vrouw, brother.’ De jongen rende weg en verdween in de drukte. Sam trok haar mee naar binnen en drukte haar tegen zijn veilige borst aan.

Vier avonden lang brandde de stad. Op de vierde avond trok Sam haar naakte lichaam tegen zich aan en fluisterde: ‘Zullen we er nog een maken?’ Het duurde even voordat het tot haar doordrong wat hij bedoelde: een kind. Ze aarzelde. Als ze zwanger raakte, zou ze nog meer aan hem vastzitten, zou er nog een kind zijn dat ze moest beschermen als hij weer een woedeaanval kreeg – nee, ze kon onmogelijk nog een kind met hem krijgen. Dat zei ze natuurlijk niet tegen hem, maar haar aarzeling was duidelijk genoeg. En toen hij haar later bij de keel greep, wist ze precies waarom hij dat deed. Ze had hem gekwetst, terwijl hij nog rouwde. Geen wonder dat hij zo kwaad was geworden, dacht ze nu. Logisch dat hij zich een beetje wilde laten gelden. Kon je hem dat kwalijk nemen, in een wereld die geen respect voor hem had? Ze moest zich meer inhouden. Meer haar best doen om het thuis gezellig te maken. Dit was toch dezelfde man die haar had beschermd tegen die jongen met zijn honkbalknuppel? De man die haar zoveel liefde had gegeven toen ze zich zo eenzaam voelde nadat haar zus haar in de steek had gelaten en haar moeder haar nooit meer had teruggebeld?

Misschien was het nog niet te laat. Ze waren pas twee dagen weg. Ze kon Sam opbellen, tegen hem zeggen dat het een vergissing was geweest van haar. Dat ze alleen wat tijd nodig had om na te denken. Dat ze natuurlijk niet van plan was om echt bij hem weg te gaan.

Haar moeder schoof het bord nog wat verder naar haar toe. ‘Vertel maar wat er aan de hand is,’ zei ze.

Desiree lachte geforceerd. ‘Er is helemaal niks aan de hand, mama.’

‘Ik ben niet gek. Ik weet heus wel dat je weg bent gelopen voor die kerel van je.’

Desiree boog haar hoofd, de tranen sprongen haar in de ogen. Haar moeder schonk melk op het maisbrood en prakte het met een vork fijn, net als vroeger.

‘Je bent er nu weg,’ zei haar moeder. ‘Eet je maisbrood maar op.’

Later die avond, en honderdvijftig kilometer ten zuidoosten van Mallard, kreeg Early Jones een opdracht die zijn leven zou veranderen, al wist hij dat op dat moment nog niet. Toen hij Ernesto’s binnenliep en keek of hij Big Ceel zag, vroeg hij zich vooral af of hij wel een borrel kon betalen. Hij rammelde met het kleingeld in zijn broekzak. Hij joeg zijn geld er altijd veel te snel doorheen. Nog maar twee weken geleden had hij een klus voor Ceel gedaan, maar het geld was alweer opgegaan aan alles wat een jonge eenzame kerel in New Orleans nodig had: kaarten, drank en vrouwen. Nu moest hij dringend een nieuwe klus hebben. Voor het geld natuurlijk, maar ook uit onrust: hij zat hier nu al twee weken en dat was hem veel te lang.

Hij was niet iemand die zich ergens wilde settelen. Hij was beter in weggaan. Spoorloos verdwijnen. Die vaardigheid had hij zich als jongen al aangeleerd. In zijn jeugd – voor zover je het een jeugd kon noemen – had hij op boerderijen gewerkt in Janesville en Jena, en zuidelijker nog, New Roads en Palmetto. Hij was op zijn achtste weggegeven aan zijn oom en tante, omdat die geen kinderen hadden en zijn eigen ouders te veel. Hij wist niet waar zijn ouders nu woonden, zelfs niet of ze nog leefden, en hij zei dat hij nooit meer aan ze dacht.

‘Zijn d’r niet meer,’ antwoordde hij als iemand ernaar vroeg.

Maar toen hij pas begonnen was met zijn werk als premiejager, had hij nog wel geprobeerd om hen op te sporen. Dat was uitgelopen op een snelle, vernederende mislukking: hij wist niet genoeg over zijn ouders om zelfs maar te weten waar hij moest beginnen. En dat was misschien maar goed ook. Ze hadden hem als jongen al niet gewild, dus waarom dan wel als volwassen man? Toch zat het hem dwars dat het hem niet was gelukt. Sinds hij met dat werk van mensen opsporen was begonnen, waren zijn ouders de enigen die hij niet had kunnen vinden.

Als je spoorloos wilde verdwijnen, ging het er vooral om dat je nergens aan moest hechten. Early verbaasde zich er altijd weer over waar mensen voor terugkwamen. Meestal vrouwen. In Jackson had hij een keer een man opgespoord die werd gezocht wegens poging tot moord: hij bleek gewoon weer te zijn teruggegaan naar zijn vrouw. Terwijl je overal wel aan een nieuwe vrouw kon komen. Maar hij had gemerkt dat de gewelddadigste mannen vaak juist het sentimenteelst waren. Kwam in beide gevallen neer op pure emotie. Wat hij echt niet snapte was dat mannen soms terugkwamen voor hun spullen. Vaak auto's, een of andere roestbak waar zo'n kerel dan jarenlang in had gereden en waar hij geen afscheid van kon nemen. In Toledo had hij een keer een man gepakt die naar zijn ouderlijk huis was gegaan om een oude honkbal op te halen.

'Ja, man, stom,' had hij gezegd toen hij gehandboeid op de achterbank van Early's El Camino zat. 'Maar ik ben gewoon gehecht aan dat ding.'

Voor de liefde was Early nog nooit ergens gebleven. Als hij uit een plaats vertrok, dan vergat hij alles. Namen vervaagden, gezichten verbleekten, van gebouwen bleef in zijn herinnering alleen een onherkenbare vage vorm over. Hij was de namen van al zijn onderwijzers en van de straten waarin hij had gewoond allang vergeten, hij wist zelfs niet meer hoe zijn ouders eruitzagen. Dat was zijn talent: een slecht geheugen. Als je alles onthield, kon je gek worden.

Hij deed nu al een jaar of zeven af en toe een klus voor Ceel.

Hij wilde niet dat mensen dachten dat hij voor de politie werkte. Hij ging maar om één reden achter criminelen aan: voor het geld. De witte justitie kon hem geen zak schelen. Als hij iemand had gepakt, vroeg hij zich naderhand nooit af of de jury hem schuldig had bevonden en of hij de bak in draaide en daar wel of niet wist te overleven. Hij vergat hem gewoon. En hoewel hij een keer in een kroeg was herkend, en als souvenir aan die ontmoeting nog een litteken op zijn buik had overgehouden, was vergeten de enige manier waarop je dit werk volhield. Toch spoorde hij het liefst misdadigers op. Telkens als Ceel hem benaderde om te vragen of hij een vermist kind wilde zoeken, of een vader die er vanwege schulden vandoor was gegaan, schudde Early zijn hoofd.

‘Ik heb niks met zulke types,’ zei hij dan, waarna hij zijn whisky achteroversloeg.

Ceel zat inderdaad al bij Ernesto’s aan de bar. Hij had een kantoor in de Seventh Ward, maar Early kwam daar niet graag, want het was tegenover een kerk en hij wilde niet aangestaard worden door een stel heilige boontjes die uit de mis kwamen. Deze bar was meer iets voor Early: schemerig en veilig. Ceel was een potige kerel, kartonbruin met glad, zwart haar. Hij had een zilveren sigarettenaansteker waar hij onder het praten mee speelde. Dat deed hij al toen hij Early voor het eerst had benaderd, zeven jaar geleden, in een soortgelijke kroeg. Early had toen halfhartig naar hem geluisterd terwijl hij naar de vonken licht keek die via de aansteker op de bar dansten.

‘Zeg, jongen, zou jij misschien wat geld willen verdienen?’ had Ceel gevraagd.

Hij zag er niet uit als een gangster of een pooier, maar had wel de verlopen uitstraling van iemand die zelden iets deed wat door de beugel kon. Hij was borgtochtgeldschietter, was op zoek naar een nieuwe premiejager en hij had zijn oog op Early laten vallen.

‘Je lijkt me een rustige knaap,’ zei hij. ‘Dat is goed. Ik heb iemand nodig die zijn ogen goed de kost geeft en goed kan luisteren.’

Early was toen vierentwintig, kwam net uit de gevangenis en

was in zijn eentje naar New Orleans gegaan om een nieuw leven te beginnen. Hij had geld nodig en had de klus aangenomen. Hij had niet verwacht dat hij er goed in zou zijn, zó goed zelfs dat Ceel hem vaak klussen aanbood die niets met borgtocht te maken hadden.

‘Ik wil niks te maken hebben met zulke lui met hun problemen. Heb je geen andere klus voor me?’ zei Early dan.

Ceel schoot in de lach. ‘Jij bent de enige die zoiets zegt. Ieder ander zou blij wezen om eens een keer niet achter een of andere klootzak aan te moeten gaan.’

Maar Early begreep tenminste wat een voortvluchtige misdadiger doormaakte. De uitputting, de wanhoop, de zelfzuchtigheid van de overlevingsdrang. Andere mensen die waren verdwenen snapte hij niet. Vooral getrouwde stellen niet, daar wilde hij niets mee te maken hebben. Maar ja, werk was werk. Waarom zou hij niet een keer een makkelijk klusje aannemen? Hij had net een kerel helemaal tot in Mexico achtervolgd, en daar, midden in de woestijn, had hij panne gekregen. Hij was bang geweest dat hij er het loodje zou leggen, terwijl hij achter iemand aan zat van wie het hem niets kon schelen of hij zijn straf zou krijgen of niet. Als hij er hetzelfde voor betaald kreeg, waarom zou hij dan niet een keer een makkelijk klusje doen?

‘Ik ga d’r niet pakken of zo,’ zei hij, toen Ceel had verteld wie hij moest zoeken.

‘Hoeft ook niet. Bel gewoon als je d’r hebt. Haar vent is naar d’r op zoek, ze is ervandoor met hun kind.’

‘Waarvoor is ze weggelopen dan?’

Ceel haalde zijn schouders op. ‘Dat zijn mijn zaken niet. Haar vent wil weten waar ze is. Ze komt uit een of ander gat ten noorden van hier, Mallard. Weleens van gehoord?’

‘Ja, toevallig wel. Daar heb ik vroeger een tijdje gewerkt,’ zei Early. ‘Raar dorp, verwaande lui.’

Hij herinnerde zich niet veel van Mallard, alleen dat iedereen daar licht van huidskleur en nogal arrogant was en dat hij een klap

had gekregen van een lange, bleke man omdat hij het had gewaagd zijn vinger in het wijwatervont te steken voordat zijn vrouw dat kon doen. Hij was toen zestien en erg geschrokken van de plotse-linge pijn op zijn achterhoofd. Zijn oom had hem bij zijn schouder vastgegrepen en zijn excuses gemaakt, terwijl hij naar de tegelvloer staarde. Hij had een zomer op een boerderij aan de rand van het dorp gewerkt en ook nog als bijverdienste boodschappen rondgebracht. Hij had er geen vrienden gemaakt, maar hij was wel verliefd geworden op een meisje dat hij had ontmoet toen hij boodschappen bij haar huis afleverde. Hij wist niet hoe het kwam, maar hij herinnerde het zich nog precies. Hij was toen nog heel jong en hij kende haar nauwelijks. In de herfst was hij op een andere boerderij in een ander dorp gaan werken. Toch zag hij haar in gedachten nog voor zich, zoals ze op blote voeten in de kamer de ramen stond te lappen. Toen Ceel hem de foto toeschoof, ging er een schok door Early heen. Hij kon zijn ogen niet geloven. Want voor het eerst in tien jaar zag hij weer het gezicht van Desiree Vignes.